

مشخصات درس - نیمسال اول ۱۴۰۶-۱۴۰۵		
عنوان درس: سیاست‌های اجتماعی و برنامه‌های توسعه		
شماره درس: ۶۱۷۵۰۴		
تعداد و نوع واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری و ۱ واحد کارآموزی)		
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد سلامت و رفاه اجتماعی		
روز و ساعت اجرا: یکشنبه‌ها ۱۴ تا ۱۶		
پیش‌نیاز درس: نظریه‌های رفاه اجتماعی		
تعداد دانشجو: ۱ نفر	نماینده دانشجویان:	محل برگزاری کلاس: دانشکده مدیریت
مسئول درس		
نام و نام خانوادگی: دکتر مصطفی امینی رارانی		
آدرس دفتر و شماره تماس: دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، طبقه دوم. تلفن: ۳۷۹۲۵۱۵۰		
روز و ساعت مراجعه دانشجویان جهت رفع اشکال و سایر موارد: یکشنبه‌ها ساعت ۱۰ تا ۱۲		
آدرس پست الکترونیکی: mostafaaminirarani@gmail.com		
اهداف و روش‌ها		
شرح درس: سیاست اجتماعی و برنامه‌های توسعه، دو مفهوم به هم پیوسته‌اند که مسیر تحول رفاه، عدالت و کیفیت زندگی در جوامع را شکل می‌دهند. در ایران پس از انقلاب، سیاست‌های اجتماعی همواره در چارچوب برنامه‌های پنج‌ساله توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی تدوین، تصویب و اجرا شده‌اند. تحلیل این سیاست‌ها نیازمند درکی عمیق از مفاهیم، مدل‌ها، فرآیندها و زمینه‌های تاریخی، اقتصادی و فرهنگی است. این درس برای دانشجویان کارشناسی ارشد رفاه اجتماعی طراحی شده است تا آنان را با مفاهیم بنیادین سیاست اجتماعی، حوزه‌های کلیدی آن (سلامت، آموزش، اشتغال، مسکن و تأمین اجتماعی)، مدل‌های سیاست‌گذاری، دولت رفاه، فرآیند تحلیل سیاست و نقش پژوهش مبتنی بر شواهد آشنا سازد. همچنین، دانشجویان با واکاوی سیاست‌های اجتماعی در برنامه‌های توسعه پس از انقلاب، توانایی ارزیابی و نقد سازنده این سیاست‌ها را کسب می‌کنند.		

اهداف کلی درس:

آشنا ساختن دانشجویان با انواع سیاست های اجتماعی شامل سیاست های سلامت، مسکن، آموزش، تامین اجتماعی و اشتغال و تحلیل تطبیقی آنها. همچنین در این درس سیاست های اجتماعی در برنامه های توسعه پیش و پس از انقلاب بررسی میشوند.

اهداف اختصاصی:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند:

۱. حیطه شناختی:

- ۱) تعاریف سیاست اجتماعی و مفاهیم مهم آنرا شرح دهد.
- ۲) اهمیت و اهداف سیاست اجتماعی در حوزه های مختلف سلامت، آموزش، اشتغال، مسکن و تامین اجتماعی را بیان نماید.
- ۳) فرآیند و مدل های سیاست گذاری اجتماعی را توضیح دهد.
- ۴) تاریخچه و تحولات سیاست اجتماعی در ایران و جهان را بشناسد.
- ۵) فرآیند تحلیل سیاست های اجتماعی را توضیح دهد.
- ۶) برخی از مهمترین سیاست های اجتماعی از جمله نیودیل، بوریج و نظام بیسمارکی را توضیح دهد.
- ۷) ارتباط بین سیاست اجتماعی و دولت رفاه را تشریح نماید.
- ۸) اهمیت پژوهش در سیاست گذاری اجتماعی (evidence-based policy making) را بیان نماید.
- ۹) فرآیند تدوین، تصویب و اجرای برنامه های پنج ساله توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را بیان نماید.

۲. حیطه نگرشی:

- ۱) تعهد و علاقه‌مندی به عدالت اجتماعی، حقوق شهروندی و کاهش نابرابری‌ها به‌عنوان ارزش‌های بنیادین سیاست اجتماعی و برنامه‌های توسعه
- ۲) حساسیت و مسئولیت‌پذیری نسبت به نیازها و مسائل گروه‌های آسیب‌پذیر در حوزه‌های سلامت، آموزش، اشتغال، مسکن و تامین اجتماعی
- ۳) باور به نقش دولت رفاه و سیاست اجتماعی در ارتقای کیفیت زندگی و پذیرش ضرورت مداخله هدفمند دولت در فرآیند توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی
- ۴) پذیرش اهمیت پژوهش و شواهد علمی در سیاست‌گذاری اجتماعی و نگرش انتقادی و سازنده نسبت به سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه گذشته و حال
- ۵) تمایل به مشارکت حرفه‌ای و بین‌رشته‌ای در فرآیند تدوین، تصویب، اجرا و ارزیابی برنامه‌های توسعه و احساس تعهد به ایفای نقش کارشناس رفاه اجتماعی در این فرآیند
- ۶) باور به اهمیت عدالت اجتماعی و حقوق شهروندی در طراحی و اجرای سیاست‌های اجتماعی و نگرش مثبت به نقش دولت در تامین رفاه اجتماعی

۳. حیطه مهارتی:

- ۱) توانایی تحلیل و مقایسه سیاست‌های اجتماعی در حوزه‌های سلامت، آموزش، اشتغال، مسکن و تامین اجتماعی در چارچوب برنامه‌های توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی
- ۲) توانایی به‌کارگیری مدل‌ها و فرآیند تحلیل سیاست اجتماعی برای ارزیابی یک سیاست یا برنامه توسعه و ارائه پیشنهادها و اصلاحی مبتنی بر شواهد
- ۳) توانایی تدوین گزارش تحلیلی یا سیاست‌نامه (Policy Brief) درباره فرآیند تدوین، تصویب یا اجرای برنامه‌های پنج‌ساله توسعه و ارائه شفاهی آن با رعایت اخلاق حرفه‌ای

روش تدریس: در این درس از روش سخنرانی توسط استاد (lecture based) و پرسش و پاسخ و بحث نقادانه فردی و گروهی (student based) بصورت تعاملی استفاده خواهد شد همچنین به منظور کاربردی کردن مباحث ارائه شده در عمل، دانشجو وظیفه دارد به دلخواه خود و راهنمایی استاد مربوطه، جنبه های یکی از سیاست های رفاه اجتماعی را تحلیل نماید.
وسایل و تجهیزات آموزشی مورد نیاز: کامپیوتر شخص یا لب تاپ، وایت بورد، دیتاشو
روش ارزشیابی: ۱) شرکت فعال در کلاس ها و مشارکت در پرسش و پاسخ ۲) تحلیل سیاست یکی از حوزه های مرتبط با رفاه اجتماعی (سلامت، آموزش، مسکن، اشتغال و تامین اجتماعی) ۳) امتحان میان ترم (بنابه صلاحدید) ۴) ارائه کلاسی ۵) امتحان پایان ترم
سیاست ها و قوانین درس: - حضور به موقع و منظم در کلاسها و وقت شناسی - دانشجو بر اساس مطالعات فردی، آمادگی کامل برای شرکت فعال در کلاس و بحث های گروهی داشته باشد. - انجام تکالیف در بازه زمانی مقرر شده - دانشجو می بایست ارائه کلاسی را در زمان مقرر و با بهترین کیفیت علمی ارائه نماید.
نحوه مشارکت فعال فراگیران: - پرسش و پاسخ - طراحی سناریو - بحث گروهی - نقد سیاست ها
شرح وظایف نماینده کلاس: - پنج دقیقه قبل از کلاس حضور داشته باشند - سیستم کامپیوتر و دیتاشو را راه اندازی کنند - هماهنگی های لازم جهت امورات کلاس را انجام دهند
منابع درس
1) Buse K, Mays N, Colombini M, Fraser A, Khan M, Walls H. Making health policy, McGraw Hill; 2012 2) Midgley J, Livermore M, editors. The handbook of social policy. Sage publications; 2009.

- 3) Fischer F, Miller GJ, editors. Handbook of public policy analysis: theory, politics, and methods. crc Press; 2006 Dec 21 .
- 4) Knoepfel P, Larrue C, Varone F, Hill M. Public policy analysis. Policy Press; 2011.
- 5) Dunn WN. Public policy analysis. Routledge; 2015 Jul 22.
- 6) James Midgley, Rebecca Surender, Laura Alfes. Handbook of Social Policy and Development. Edward Elgar; 2019

- (۷) سن آمارتیا ، توسعه یعنی آزادی، ترجمه محمد سعید نوری نائینی، انتشارات نی، ۱۳۸۵
- (۸) مقدمه ای بر سیاستگذاری اجتماعی، کن بلیک مور، ترجمه علی اصغر سعیدی و سعید صادقی جقه، موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، ۱۳۸۵
- (۹) نظریه رفاه: سیاست اجتماعی چیست، تونی فیتز پاتریک، ترجمه هرمز همایون پور، موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، ۱۳۸۱.
- (۱۰) سازمان بهزیستی کشور (شورای برنامه ریزی)، ۱۳۷۹، به سوی نظام جامع رفاه اجتماعی، تهران، انتشارات سازمان بهزیستی کشور و دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی/
- (۱۱) قانون برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران قبل از انقلاب اسلامی ایران تاکنون
- (۱۲) ویژه نامه سیاست اجتماعی، فصلنامه رفاه اجتماعی، دوره ۳، شماره ۱۰، ۱۳۸۲.
- (۱۳) گزارش های مرتبط با سیاست های اجتماعی مرکز پژوهش های مجلس منابع گسترده اینترنتی و مقالات مرتبط با هر یک از موضوعات
- (۱۴) منابع گسترده اینترنتی

جدول زمان بندی درس

جلسه	موضوع	مدرس	نوع کلاس	منبع
۱	آشنایی با درس، اهداف آموزش و مسئولیت های دانشجو، مقدمه ای بر سیاست و سیاست گذاری اجتماعی شامل تعاریف و آشنایی با مفاهیم مهم در سیاست اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Social Work and Social Policy: An Introduction - 2nd Edition, Jonathan dickens
۲	موضوع سیاست اجتماعی و ارتباط آن با سایر علوم	دکتر امینی	حضور	Social Work and Social Policy: An Introduction - 2nd Edition, Jonathan dickens
۳	سیاست اجتماعی، رفاه اجتماعی و سیاست عمومی: ارتباط، تفاوت ها و تشابهات	دکتر امینی	حضور	Social Work and Social Policy: An Introduction - 2nd Edition, Jonathan dickens
۴	تاریخچه سیاست اجتماعی در ایران و جهان (قانون فقرا، مدرنیسم، پست مدرن، کینز، شومپتر، فوردیسم، پست فوردیسم، جهانی شدن)	دکتر امینی	آفلاین	(۱) مقدمه ای بر سیاستگذاری اجتماعی، کن بلیک مور، ترجمه علی اصغر سعیدی و سعید صادقی جقه، موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، ۱۳۸۵ (۲) نظریه رفاه: سیاست اجتماعی چیست، تونی فیتز پاتریک، ترجمه هرمز همایون پور، موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، ۱۳۸۱
۵	تاریخچه سیاست اجتماعی در ایران و جهان (قانون فقرا، مدرنیسم، پست مدرن، کینز، شومپتر، فوردیسم، پست فوردیسم، جهانی شدن)	دکتر امینی	آفلاین	(۱) مقدمه ای بر سیاستگذاری اجتماعی، کن بلیک مور، ترجمه علی اصغر سعیدی و سعید صادقی جقه، موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، ۱۳۸۵ (۲) نظریه رفاه: سیاست اجتماعی چیست، تونی فیتز پاتریک، ترجمه هرمز همایون پور، موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، ۱۳۸۱
۶	فرآیند و مدل های سیاست گذاری اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Knoepfel P, Larrue C, Varone F, Hill M. Public policy analysis. Policy Press; 2011

۷	فرآیند و مدل های سیاست گذاری اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Knoepfel P, Larrue C, Varone F, Hill M. Public policy analysis. Policy Press; 2011
۸	فرآیند و مدل های سیاست گذاری اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Knoepfel P, Larrue C, Varone F, Hill M. Public policy analysis. Policy Press; 2011
۹	میان ترم	-	حضور	-
۱۰	تحلیل سیاست های اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Knoepfel P, Larrue C, Varone F, Hill M. Public policy analysis. Policy Press; 2011
۱۱	تحلیل سیاست های اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Buse K, Mays N, Colombini M, Fraser A, Khan M, Walls H. Making health policy, McGraw Hill; 2012
۱۲	تحلیل سیاست های اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Buse K, Mays N, Colombini M, Fraser A, Khan M, Walls H. Making health policy, McGraw Hill; 2012
۱۳	مروری بر گزارش بوریج (سیاست اجتماعی بریتانیا) و نظام بیسمارک (سیاست اجتماعی آلمان)	دکتر امینی	حضور	Buse K, Mays N, Colombini M, Fraser A, Khan M, Walls H. Making health policy, McGraw Hill; 2012
۱۴	واکاوی و تحلیل سیاست های اجتماعی در برنامه های توسعه اجتماعی اقتصادی و فرهنگی بعد از انقلاب	دکتر امینی	حضور	گزارش های مرتبط
۱۵	واکاوی و تحلیل سیاست های اجتماعی در برنامه های توسعه اجتماعی اقتصادی و فرهنگی بعد از انقلاب	دانشجو	حضور	-
۱۶	ارائه دانشجویان	دانشجو	حضور	-
۱۷	ارائه دانشجویان	دانشجو	حضور	-